

Spis treści

Piotr Chmielowiec, Krzysztof A. Tochman , Wstęp	7
Daniel Koreś , Gabinet Ministra Spraw Wojskowych (Obrony Narodowej) i Naczelnego Wodza (Szefa Sztabu Głównego) PSZ w latach 1939–1945	25
Krzysztof Kaczmarek , Nie tylko Rothesay. Oficerskie obozy izolacyjne oraz obóz dyscyplinarny dla żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii (1940–1943)	51
Bartosz Janczak , Armia Polska na Wschodzie (1942–1943). Powstanie, organizacja, wyszkolenie	117
Krzysztof A. Tochman , Pierwsza misja por. Stanisława Hołłego „Kuli” na Bałkanach w latach 1943–1944	133
Jan Szkudliński , Żołnierze 2. Korpusu Polskiego w raportach brytyjskiej wojskowej cenzury korespondencji (styczeń–grudzień 1944 r.)	157
Anna Pachowicz , Generał Antoni Szymański i Misja Wojskowa ds. Zaciągu i Ewakuacji dla oficerów rozdzielczych na francuskich nadgranicznych punktach kontrolnych	173
Maria Pasztor , Władza i społeczeństwo włoskie wobec 2. Korpusu Polskiego w latach 1945–1946	187
Krzysztof Tarka , Pozbawienie polskiego obywatelstwa gen. Władysława Andersa i oficerów PSZ na Zachodzie, którzy wstąpili do Polskiego Korpusu Przysposobienia i Rozmieszczenia	205
Janusz Wróbel , Cudzoziemskie żony żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie	217
Ryszard Sodel , Proces płk. Franciszka Skibińskiego jako przykład wykluczenia żołnierzy PSZ z kadry dowódczej Ludowego Wojska Polskiego ...	239
Jan Wolski , Aktywność literacka żołnierzy 2. Dywizji Strzelców Piechoty internowanych w Szwajcarii	257
Jan Wiktor Sienkiewicz , Artyści plastycy gen. Władysława Andersa we Włoszech (1943–1946)	269
Juliusz S. Tym , Doświadczenia i wnioski z działań taktycznych grup bojowych na podstawie przykładów z walk 2. Brygady Pancerniej w kampanii włoskiej lat 1944–1945	281

Rafał Niedziela , Powstanie i działalność Szkoły Specjalistów MON oraz akcje bojowe jej absolwentów na terenie Niemiec w 1945 r.	301
Bartłomiej Błaszowski , Kazimierz Józef Dobrzynia-Dobrzęcki (1921–1985), jeden z „trzech muszkieterów XX w.”	329
Tomasz Gajownik , Podpułkownik dyplomowany Stanisław Kara i jego służba w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie	357
Kamil Kartasiński , Powojenne losy 2. Korpusu Polskiego w perspektywie narracji biograficznej Jana Szymczyka	371
Jerzy Kirszak , Polak, który walczył z Sowietami, Niemcami, Włochami i Japończykami. Niezwykłe przypadki Aleksandra Sosnkowskiego	381
Ihar Melnikau , Białoruscy żołnierze armii Andersa. Biogramy niektórych żołnierzy 2. Korpusu PSZ urodzonych na terenie obecnej Republiki Białorusi	397
Paweł Tomasiak , Polityk w mundurze. Służba Adama Doboszyńskiego w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie w latach 1939–1943	403
Łukasz Wolak , Podpułkownik doktor inżynier Bolesław Zawalicz-Mowiński „Zawalicz”, „Gończ”, „Dyrektor”, „Stef”, „Witold” (1903–1993). Przyczynek do badań biograficznych oficera i działacza społeczno-politycznego	435
Wykaz skrótów	477
Indeks osób	483
Indeks miejscowości i obiektów fizjograficznych	499

Polskie Siły Zbrojne podczas II wojny światowej były jedną z formacji zbrojnych państw alianckich. Podlegały operacyjnie siłom zbrojnym Francji, następnie Wielkiej Brytanii, jednak cywilne zwierzchnictwo i kontrola pozostawały w rękach polskich. Powstanie oddziałów Wojska Polskiego we Francji było możliwe dzięki polsko-francuskiej umowie wojskowej podpisanej 9 września 1939 r. Jej warunki uzupełniła i rozszerzyła nowa umowa wojskowa z 4 stycznia 1940 r. Armia Polska tworzona była z żołnierzy, którzy przedostali się z Polski lub przebywali we Francji i w innych państwach jako emigranci zarobkowi. Do połowy czerwca 1940 r. spośród Polaków zamieszkałych we Francji zmobilizowano 44,5 tys. Resztę Armii Polskiej, liczącej ok. 84,5 tys. żołnierzy, stanowili ewakuowani z Węgier, Rumunii, Litwy i Łotwy. Główną siłą bojową były dwie dywizje piechoty (dwie kolejne pozostawały w stadium organizacji). Na potrzeby udziału w alianckim korpusie ekspedycyjnym wysłanym na pomoc Finlandii walczącej z ZSRS sformowano także Samodzielną Brygadę Strzelców Podhalańskich, a przy dowództwie francuskim w Syrii została utworzona Brygada Strzelców Karpackich. Dopiero po wybuchu wojny na Zachodzie udało się przyspieszyć prace organizacyjne nad utworzeniem jednostki pancernej – 10. Brygady Kawalerii Pancernej pod dowództwem gen. bryg. Stanisława Maczka.

Pod Narwikiem walczyła SBSP gen. bryg. Zygmunta Bohusza-Szyszki, a działania wojenne wspomagały polskie okręty i statki transportowe. Siły polskie wzięły udział w kampanii francuskiej (1. Dywizja Grenadierów – dowódca gen. bryg. Bronisław Duch, 2. Dywizja Strzelców Pieszych – dowódca gen. bryg. Bronisław Prugar-Ketling, część 10. BKP; polscy lotnicy zestrzelili 52 samoloty niemieckie). Niestety, z powodu błędnych decyzji aliantów rozproszeniu uległa większa część SBSP, a do Wielkiej Brytanii w czerwcu 1940 r. udało się ewakuować zaledwie 17 205 żołnierzy polskich. W tym czasie BSK dowodzoną przez płk. dypl. Stanisława Kopańskiego przerzucono z Syrii na terytorium brytyjskie – do Palestyny. Po reorganizacji i dobrojeniu w 1941 r. występowała jako Samodzielną Brygadą Strzelców Karpackich. Początkowo nie uczestniczyła w działaniach wojennych, żołnierze zajmowali się zbieraniem zdobycznego sprzętu z pól bitewnych, obsadzaniem garnizonów na pustyni i służbą wartowniczą w obozach jenieckich. W kwietniu 1941 r. nie doszły do skutku plany wysłania polskiej